BY & FOLK

PÅL ENGESÆTER, folk@bt.no **ANNE-GRETHE DAHL,** byen@bt.no

JUBILANTER

90

Edvin Birkeland, 5258 Blomsterdalen
Aud Ellingsen, 5239 Rådal
Ingeborg Forland, Stolmen
Norvald Fosse, 5722 Dalekvam
Ingolf Malvin Sterri, Hafslo
Helga Syltøy, 5357 Fjell

80

Einar Georg Bauge, Husnes
Knut Egil Fredriksen, 5215 Lysekloster
Solveig Nesse, 5354 Straume
Anna Sofia Skaar, Vadheim
Torunn Warren, 5705 Voss

70

Andor Erling Aven, 6947 Lavik
Bjørg Nansy Bjorøy, Olsvik
Kjell Magnar Bjørge, 5252 Søreidgrend
Karin Helene Bøe, 5260 Indre Arna
Odd Øystein Bøe, 5310 Hauglandshella
Ellinor Liv Dyrrdal, Bjordal
May L. Gjervik, 5178 Loddefjord
Jan Glosvik, 5089 Bergen
Bjørn Olav Hantveit, Florvåg
Gjertrud Synnøve Haugstvedt, 5216 Lepsøy
Eivind Manfred Wasmuth Holmboe, 5913 Eikangervåg
Jan Sverre Hovland, 5912 Seim
Karl Erik Viljam Iivari, 5281 Valestrandsfossen
Cory Kinsman, 5268 Haukeland
Torill Ø Koldal, Lysekloster
Kristian Neteland, Strandebarm
Odd Ottosen, 5451 Valen
Reidun Rasmussen, 5118 Ulset
Øyvind Rutledal, 5179 Godvik
Arne Thormod Rønning, 5918 Frekhaug
Tore Thorsen, 5305 Florvåg
Turid Veka, 5378 Klokkarvik

60

Solveig Nilsen Augestad, 5750 Odda
Henry Ahorttor Collins, 5056 Bergen
Trygve Erik Drange, 5210 Os
Geir Erling Engeseth, 5178 Loddefjord
Inge Arvid Fonnes, Fonnes
Sissel Kjerstin Føyen, 5410 Sagvåg
Anita Karlsen, 5042 Bergen
Håkon Lundehaug, 5136 Mjølkeråen
Trond Oliver Olsbø, Bergen
Kjetil Pedersen, 5089 Bergen
Jane Ingunn Aanensen Rørvik, 5451 Valen
Liv Skoglund, 5281 Valestrandsfossen
Jonny Sperrevik, 5215 Lysekloster
Idar Bjørn Sætre, 6963 Dale i Sunnfjord
Ann Elin Hernes Villmones, 5783 Eidfjord
Laila Wiik, 5142 Fyllingsdalen
Gerd Elisabeth Waage, 5420 Rubbestadneset
Oddvar Rune Aalen, 6885 Årdalstangen
Runar Aas, 5106 Øvre Ervik

50

Kjell-Ove Anthonsen, Bergen
Kristian Aune, 5055 Bergen
Rune Berge, 5306 Erdal
Anne Gulbrandsen Frøystein, 5155 Bønes
Janne Iren Gjerde, 5238 Rådal
Ove Hansen, 5160 Laksevåg
Harminder Kaur Hauso, 5773 Hovland
Anders Hegland, 5252 Søreidgrend
Tove Irene Hjelme, Flaktveit
Terje Hjelmtveit, Loddefjord
Stig Inge Hovland, 5141 Fyllingsdalen
Ann-Elin Lervik, 5354 Straume
Claus Lønne, 5011 Bergen
Marianne Gjerde Magnussen, 5039 Bergen
Carsten Mascher, Kolltveit
John Rambjør, 5035 Bergen
Jannike Skjoldal, 5414 Stord
Linda Vendel Skogli, Bergen
Mariusz Ludwik Szarameta, 5010 Bergen
Linda Vatne, 5947 Fedje

FØDSELSDAGER

I dag fyller metallkunstner Liv Toril Glenne 70 år, skuespiller Sam Neill 69 år, direktør Arne Olaf Dokken 59 år, sanger og låtskriver Morten Harket (bildet) 57 år, filmregissør Jens Lien 49 år, generalsekretær i ACTIS Mina Gerhardsen 41 år, tekstforfatter, komiker og skuespiller Odd-Magnus Williamson 36 år og dobbelt OL-vinner i skiskyting Martin Fourcade er 28 år i dag. NTB

DAGENS NAVN

I dag har **Ingebjørg** og **Ingeborg** navnedag. NTB

DAGENS GULLKORN

Man elsker ikke et menneske på grunn av dets styrke, men på grunn av dets svakheter.
TILLA DURIEUX

KONTAKTNETT: Astrofysikaren Guro Gjellestad inviterte Jurij Gagarin til Bergen.

Guro Gjellestad klarte å lokke det første mennesket i verdsrommet til Bergen.

PS

– Not another tunnel!

PÅL ANDREAS MÆLAND
pal.maeland@bt.no

AMERIKANEREN som satt overfor meg på toget, klarte ikke å holde seg lenger. Nok en gang hadde fjordutsikten han nøt, blitt erstattet av mørket.

– Jeg har vært i Norge i 43 timer. Minst 23 av dem har jeg tilbrakt inne i en tunnel, fortvilte amerikaneren.

Han hadde kjøpt billett til Norway in a Nutshell, uten å skjønne at det betydde at man satt inne i nøtteskallet store deler av reisen.

JEG TURTE IKKE fortelle ham om planene for ny toglinje til Voss, som vil gjøre turen til en nesten sammenhengende tunnel. Eller om alle tunnelplanene på veiene. På E39 skal for eksempel turen over Boknafjorden og vakre Rennesøy erstattes av en endeløs, dyp tunnel. Veien til Os blir også lang og mørk.

Tankene ble dystre. Jeg så for meg en fremtid der all transport foregår i mørke hull under jorden. På bakken vil det knapt være tegn til liv, og vestlendingene vil bli lyssky, murmeldyraktige skapninger.

I NESTE TUNNEL kom jeg på løsningen: Når vi likevel skal reise i mørket, må vi jo bruke tiden til å sove. NSB kan kjøre nattog hele døgnet, og Tide kan gjenåpne Nattruten til Stavanger, som buss med sovestoler.

Fornøyd med den ideen satte jeg meg bakover og så ut vinduet (på meg selv og en tunnelvegg).

DA SLO DET MEG: Med de nye tunnelene vil jo reisen gå altfor fort til at man får noe særlig søvn.

FOLK: BT bringer gjerne minneord, jubilantomtaler og lignende. Tekstlengden bør ikke overstige 2000 tegn.
KONTAKT: E-post: folk@bt.no eller telefon 55214518.

RUNDE DAGER: Dersom du har rund dag, 50 år eller eldre i denne eller neste måned, og ikke ønsker navnet ditt på listen, kan du reservere deg på: www.bt.no/jubilant senest fire virkedager før.

FOTO FRÅ BOKA «MINERVAS DØTRE», LINDA SANGOLT (RED.), SIGMA FORLAG.

DETTE ER ...

Guro Else Gjellestad

- Fødd 1914 i Bergen.
- Cand.real. i astrofysikk i 1950.
- Tilsett som dosent i jordmagnetisme og kosmisk fysikk ved Geofysisk institutt ved Universitetet i Bergen i 1959.
- Etablerte fagfeltet paleomagnetisk forsking ved UiB.
- Døydde i 1972, 57 år gammal.

Kjelde: Universitetet i Bergen

Jurij Gagarin

- Sovjetisk kosmonaut, første romfarar i historia.
- Avla i 1957 eksamen ved ein militær flygarskule. Tenestegjorde seinare som jagarflygar.
- Gjennomførte 12. april 1961 pionerferda på eitt omløp i romfartøyet Vostok 1.

Kjelde: Store norske leksikon

ROMHELT: Onsdag blir ein byste av Jurij Gagarin (1934–1968) avduka i Bergen. FOTO: NOVOSTI SCAN-FOTO

KJERSTI MJØR
kjersti.mjor@bt.no

Ei superstjerne skulle halde føredrag på Geofysisk institutt i Bergen. Auditoriet var stappfullt, folk trykte seg saman utanfor for å få ein glimt av den russiske kosmonauten.

Året var 1964, Jurij Gagarin var i Bergen, berre tre år etter at han som første menneske svevde rundt i verdsrommet.

Den russiske stiftinga «Dialogue of Cultures – United World Fund» har donert Gagarinbyster til over 20 land. 55 år etter den historiske romferda, er turen komen til Bergen.

Onsdag blir ein Gagarin-byste avduka på Institutt for fysikk og teknologi i Bergen.

Første kvinne i toppen

Ho som hadde fått verdskjendisen til Bergen, var Guro Gjellestad, astrofysikar, sigarrøykjar og første kvinne i ei toppstilling ved Det matematisk-naturvitskaplege fakultet.

I 1959 utkonkurrerte ho fire menn, og fekk jobben som dosent i jordmagnetisme og kosmisk fysikk ved Geofysisk institutt, opplyser Universitetet i Bergen i ein artikkel på sine nettsider.

Den nye leiaren hadde hovudfag i astrofysikk og bein i nasen, og markerte seg i det mannsdominerte miljøet.

– Guro, ein grei kar

Gjellestad var stor og kraftig, gjekk som ein mann. Jaqueline Naze Tjøtta, student tidleg på 1960-talet, fortel til uib.no at medarbeidarane til Gjellestad ein gong sa:

«Guro, ja, ho er ein grei kar».

Gjellestad hadde sterkare band til utanlandske universitet enn vanleg var på denne tida. Tidlegare hadde ho hatt Fulbright-stipend, og arbeidd ved fleire astronomiske observatorium i USA.

Ho vart ein pioner innan studentutveksling, og hjelpte norske studentar til å ta doktorgrad i utlandet. Gjellestad brukte eit kvart høve til å invitere prominente, utanlandske førelesarar til Bergen. Gagarin fekk ho kontakt med gjennom Astrofysisk institutt i Oslo.

Avdukar byste av Gagarin

Romhelten reiste mykje rundt som goodwill-ambassadør for Sovjetunionen

– Det var som å ta imot ein halvgud, sa professor emeritus Karsten Storetvedt om Gagarinbesøket i eit intervju med Hubro i 2008.

Også Gjellestad var i fyr og flamme over både besøket og det veldige frammøtet. Det var ho som leia storhendinga i auditoriet i 1964, der Gagarin førelas på russisk og ein tolk omsette.

Gagarin omkom i ei flyulykke med ein tosetars MiG-15 utanfor Moskva, på Gagarin Kosmonauttreningssenter, kalla opp etter den russiske helten sjølv.

HEIDRA I NORGES MUSIKKORPS FORBUND

Nasjonal produsent i Norges Musikkorps Forbund, **Berit Handegard** er heidra for lang og tru teneste i NMF. Generalsekretær Karl Ole Midtbø delte ut medaljen og gav Handegard gode ord for fantastisk innsats i organisasjonen i 30 år.

Ho har vore NMFs internasjonale representant i ei årrekke. Ho har vore generalsekretær i EBBA (European Brass Band Association), initiativtakar til organisasjonen European Championships for Wind Orchestras Association (ECWO) der ho er president. Dermed har Handegard vore med å opna for at janitsjarorkester også har fått sitt europameisterskap. Seinast i år har ho gitt klarinettistane over heile landet sjansen til å delta på KlarinettBuffet – eit nyoppretta tilbod arrangert i fem byar i Norge.

Berit har dessutan vore sentral i tallause festivalar og held no hand om NMFs 100-års jubileum i 2018.

Ho styrte NM for skulekorps, NM for brassband og NM for solistar og ensemble i mange og, og er framleis sentral i NMFs NM-arrangement. Ho var og er sentral i samarbeidet med Ungdommens Musikkmesterskap (UMM) og ho er bindeleddet til Kongens Gardes musikkorps.

Berit Handegard begynte å spele klarinett i Byåsen skoles musikkorps som 10-åring og har i løpet av åra spelt i Nesttun Hop Musikklag, Fana Musikklag og no i Midtun Pavillion orkester. Ho er utdanna kulturvitar.

SONETT TIL ROGNEBÆRA

«Høgt heng dei og sure er dei»,
sa reven så kjepphøg, men var nok lei.
Far min hadde anna syn på verda:
«Raudnen skal ikkje to bører bera.»

I år ser me både i Hardanger og Sogn
at det er rikeleg bær på rogn!
Så kan me gleda oss i haustens toka,
til vinteren skal me sleppa å moka!

Det kjem berre an på kva som er rett,
at bera er sure eller folkevett.
Kva tenkjer Han som der opp styrer?

Bryr Han seg om me mokar eller fyrer?
Er det eit system i alt som hender,
eller gjev Han katten i kva vêr Han sender?

STEINAR I. BERGO

HAVNEN

JEKTEVIKSTERMINALEN: «Esvagt Alpha» fra offshore kl. 07.00, retur kl. 13.00. Danskebåten fra Hirtshals kl. 12.30, retur kl. 13.30.

HURTIGRUTEKAIEN: «Nordnorge» fra Kirkenes kl. 14.30, retur kl. 20.00.

KILDE: BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN